

één abortus waargenomen op een serie van 50 prenatale diagnosen welke sindsdien in de 8e-10e week van de zwangerschap in ons centrum werden gesteld. Het is de algemene verwachting dat chorionanalyse in de 8e-10e week van de zwangerschap op vrij korte termijn de vruchtwaterpunctie zal vervangen waar het prenatale diagnostiek van chromosoomafwijkingen en erfelijke stofwisselingsziekten betreft.

LITERATUUR

¹ Working Group „Perspectives in fetal diagnosis”, May 2-4, 1984. Geneva: World Health Organization, 1984.

Rotterdam, mei 1984

H. GALJAARD
M. JAHODA
E.S. SACHS
A.C. DROGENDIJK

Zetmeelpoeder en operatiehandschoenen

De artikelen van Van Leeuwen et al. betreffende een granulomateuze peritonitis, die ontstaat door handschoenpoeder,^{1,2} bevestigen onze vermoedens dat bij het gebruik van Elastyren handschoenen voorzichtigheid is geboden.

Sinds het gebruik van dit soort handschoenen door één van ons ontstond bij twee patiënten een granulomateuze peritonitis, een complicatie die daarvoor niet werd gezien.

Patiënt A, een man van 55 jaar, onderging in november 1982 een hoog-selectieve vagotomie. Aanvankelijk was het beloop na de operatie ongestoord; na 4 weken werd hij met specifieke buikklachten en koorts opnieuw opgenomen. Wegens ileus met tekenen van peritoneale prikkeling werd overgegaan tot laparotomie. Hierbij werden diffuus in de buik talrijke adhesies met granulomen gevonden. De patholoog-anatoom toonde in de granulomen dubbelbrekende materialen aan, hetgeen hij toeschreef aan handschoenpoeder. Bij het microscopische onderzoek van dat poeder werden twee verschillende dubbelbrekende materialen aangetroffen, nl. zetmeelpartikels en zoals uit röntgen-diffractieonderzoek bleek ook talk (magnesiumsilicaat/magnesiumoxyde), in een verhouding, die ook in de granulomen van onze patiënt werd aangetroffen.

Patiënt B, een man van 50 jaar, onderging een funduplicatie volgens Nissen. Ook hier was het beloop na de operatie aanvankelijk voorspoedig, maar na 4 weken volgde opnieuw opnemning in verband met koorts, algemene malaise en buikklachten. Wegens ileus werd een laparotomie verricht waarbij wederom het typische beeld van een granulomateuze peritonitis werd gezien. Ook hier werden in de granulomen dubbelbrekende partikels gevonden van twee verschillende materialen zoals bij patiënt A.

Mede naar aanleiding van de bevindingen bij deze patiënten worden in onze kliniek vóór een operatie door alle gebruikers de Elastyren handschoenen zeer zorgvuldig gereinigd. Op de buitenzijde van deze handschoenen blijkt aanzienlijk meer poeder aanwezig te zijn dan op die van andere merken, zodat waarschijnlijk niet de samenstelling van het poeder, maar eerder de extreme hoeveelheid verantwoordelijk is voor de problemen. Dit verklaart dan ook dat ondanks de door de fabrikant voorgeschreven reiniging nog poeder op de handschoenen kan achterblijven. Wij kunnen de waarschuwing van de auteurs derhalve van harte steunen en menen met hen dat er wel degelijk extra voorzorgen bij het gebruik van Elastyren handschoenen nodig zijn.

LITERATUUR

¹ Leeuwen DJ van, Klaassen CHL. Zetmeelpoeder en operatiehandschoenen; wat te doen als medische hulpmiddelen bijwerkingen geven? Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 9-13.

² Leeuwen DJ van, Klaassen CHL, Stevens KLGM, Kreis RW, Tuinebreijer WE. Granulomateuze peritonitis na het gebruik van met zetmeel gepeperde operatiehandschoenen. Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 18-20.

Tilburg, mei 1984

G.J. AALDERS
J.L.J.M. TEEPEN
C.C.S.M. WIJFFELS

De opmerkingen van Aalders, Teepen en Wijffels zijn van belang, omdat na een periode van tien jaar, waarin na het gebruik van Elastyren handschoenen geen bijwerkingen aan de fabrikant waren gemeld, nog twee patiënten met granulomateuze peritonitis worden beschreven. Het wekt verbazing dat bij deze patiënten door röntgendiffractieonderzoek ook talk in de granulomen aangetoond lijkt te zijn. Er wordt bij de fabricage immers gebruik gemaakt van amylum resorbibile dat voldoet aan de eisen van de farmaceut. Maar ook anderen hebben verontreiniging van zetmeelpoeder met onder andere talk aangetroffen.^{1,2}

Een vijfde patiënt werd ons aangemeld door collega P.H.A.J. Delfgaauw uit Hengelo. Hij opereerde in januari 1983 een man van 69 jaar wegens inwendige hernatie. Er ontstond na vijf weken een ileus veroorzaakt door granulomateuze peritonitis.

LITERATUUR

¹ Tolbert TW, Brown JL. Surface powders on surgical gloves. Arch Surg 1980; 115: 729-32.

² Henderson WJ, Melville-Jones C, Barr WT, et al. Identification of talc on surgeons' gloves and in tissue from starch granulomas. Br J Surg 1975; 62: 941-4.

Beverwijk, mei 1984

D.J. VAN LEEUWEN
C.H.L. KLAASSEN
K.L.G.M. STEVENS
R.W. KREIS
W.E. TUINEBREIJER

De farmacotherapeutische aspecten van hulp aan heroïneverslaafden

Fraenkel en Van Ree stellen, dat de voordelen van behandeling met LAAM (l- α -acetylmethadol) niet opwegen tegen de nadelen van het moeilijker instellen van de verslaafde.¹ Inderdaad is in de literatuur melding gemaakt van excitatie op de dag van toediening van LAAM en wellicht bedoelen Fraenkel en Van Ree het onderzoek van Crowley et al.¹ Dezen onderzochten 12 patiënten die met dit middel werden behandeld gedurende 48 uur met een actometer en vermeldden: „In addition to reports that LAAM stimulates animals (Henderson and Westkaemper, 1975; Inwang et al., 1975; Moreton et al., 1976), there are several clinical studies that anecdotally have reported ‚amphetamine like stimulation’ (Billings et al., 1974) or increased ‚irritability’ (Parwatibar et al., 1975; Zaks et al., 1972) among some LAAM-treated patients. A few of our patients spontaneously reported that LAAM was mildly stimulating to them, but their comments gave no advance hint of the large average difference which we found on the 2 days; most patients were apparently unaware of the effect. Moreover, it is obvious that the actometer records quantity, and not quality, of movement. The elevated activity on the LAAM day could reflect, e.g., either increased alertness